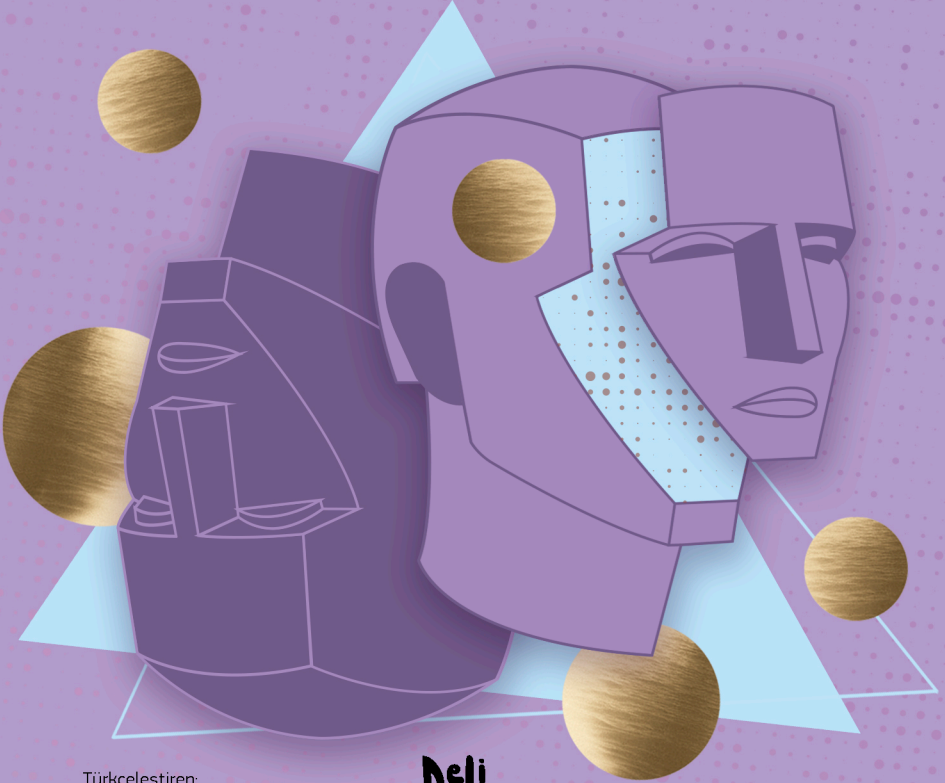

~ 2007 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ ~

DORIS LESSING

ARGOS'TAKİ KANOPUS ARŞİVLERİ 5

DUYGUSAL AJANLAR

Türkçeleştiren:
Niran Elçi

Delil

Doris Lessing

2007 Nobel Edebiyat Ödülü sahibi Doris Lessing, 1919 yılında İran'da doğdu. Çocukluğunu Rodezya'da (bugünkü Zimbabve) geçirdi. 15 yaşında okulu bıraktı ve hemşirelik, telefon operatörlüğü gibi işlerde çalıştı. Rodezya'da ırkçılık karşıtı örgütlenmelerde rol oynadı. 1949 yılında Londra'ya yerleştikten sonra kendini tamamen yazarlığa verdi. Eserlerinde, kendi yaşam tecrübelerinden yola çıkan Lessing, cinsiyetçilik, eşitsizlik gibi toplumsal sorunlarla mücadele eden bireyleri, küçük ya da büyük ölçekte politik çatışmaları, 20. yüzyıl savaşlarının gölgesinde kimliğini arayan insanları ve toplulukları konu etmektedir. Nobel Ödülü'nün yanında, Somerset Maugham Ödülü, James Tait Ödülü, David Cohen Anı Ödülü, Uluslararası Catalunya Ödülü, S.T. Dupont Altın PEN Ödülü gibi pek çok uluslararası ödüle layık görülen Lessing'in kitapları, feminist edebiyattan bilimkurgu edebiyatına, çok geniş bir yelpazeye sahiptir.

Niran Elçi

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü mezunu olan Niran Elçi, 2001 yılından beri çeviri yapıyor. Bugüne dek yüzden fazla eseri Türkçeleştirdi. Dilimize kazandırdığı yazarlar arasında Terry Pratchett, Doris Lessing, George Saunders, John Wyndham, J.R.R. Tolkien, Robert Jordan, Bram Stoker ve George Orwell gibi isimler bulunan Niran Elçi, *Karaböcü* serisi, *Adamı Zorla Cadı Yaparlar*, *Kurabi'ye Uçan Omlet* gibi çocuk kitaplarının da yazarıdır.

DUYGUSAL AJANLAR

© 2016, Tudem Yayın Grubu
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 1983, Doris Lessing

İlk baskı 1983 yılında, İngiltere'de *The Sentimental Agents in the Volyen Empire* adı ile Jonathan Cape Ltd. tarafından yapılmıştır.

Türkçe yayın hakları Kalem Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

YAZAR: Doris Lessing
TÜRKÇELEŞTİREN: Niran Elçi
EDİTÖR: Ümit Mutlu
DÜZELTİ: Yasemin Ertuğrul
KAPAK TASARIMI: Burak Tuna
GRAFİK UYGULAMA: Aynur Sarıbüyük

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. Km. Başkent OSB 22. Cadde No:6 Malıköy/Ankara
Tel: 0 312 284 18 14

Birinci Baskı: Şubat 2019 (2000 adet)

ISBN: 978-605-2349-47-2
Yayınevi sertifika no: 11945
Matbaa sertifika no: 16031

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

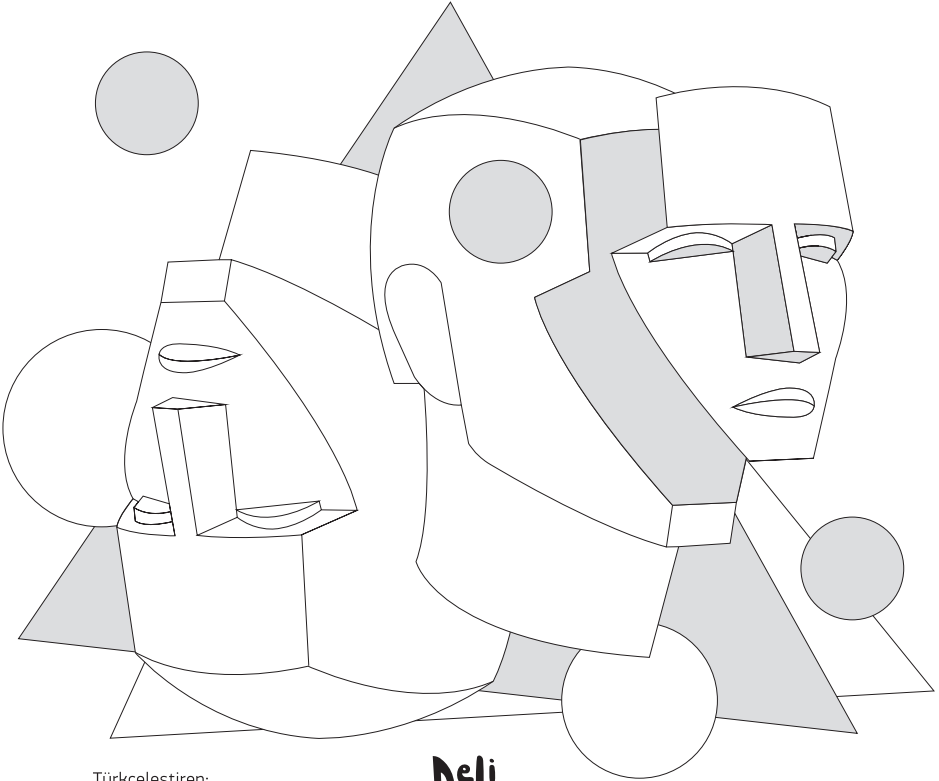
DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. A.Ş.'nin tescilli markasıdır.

~ 2007 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ ~

DORIS LESSING

ARGOS'TAKİ KANOPUS ARŞİVLERİ 5

DUYGUSAL AJANLAR

Türkçeleştiren:
Niran Elçi

Delî

BAĞIMSIZ GEZEĞEN VOLYEN'DEKİ KLORATHY'DEN KANOPUS'TA BULUNAN JOHOR'A.

Şikeste'deki görevimden izin istedim; ama bu kez de kendimi, baskın özelliği Şikeste ile aynı olan bir gezegende buldum. Ah, neyse! Tahammül edip bu görevi tamamlayacağım. Fakat bu raporla, burada işim bittiğinde yeni bir atama almak için *resmî olarak* başvuruyorum: Alabildiğine geri ya da alabildiğine zorlayıcı da olsa halkları kendi kendilerine zarar verecek kadar unutkan olmayan bir gezegene gönderilmek istiyorum.

İlk raporuma gelince... Ben buraya geleli beş V-yılı oldu ve son zamanlarda aldığımız diğer raporları ben de doğrulayabiliyim: Ajanımız Incent, Söylem atağına kurban gitmiş. Bilinmeyen bir durum değil ve hatırlatmak isterim ki, daha kötüsüne karşı bağışıklık sağlıyorsa, her zaman hoşnutsuzlukla karşılanan bir durum da değil. Fakat ne yazık ki Incent bunu üstünden bir türlü atamamış. Şimdilerde artık inatçı bir İnişli Çıkışlı Söylemsel Hastalıktan mustarip.

On V-yılı önce Şammat'ın oyunlarına kanmıştı ve bu oyunlara nasıl tepki verdiğini bir mektupta anlatmıştı. Mektubu raporuma ekliyorum. Arşivlere ulaştığından emin ol lütfen.

Klorathy. Koloni Hizmetlerine değil, doğrudan sana yazıyorum; çünkü geçen sene, iznimde memlekete, Kanopus'a döndüğümde seninle görüşmüştük ve denetmenliğime senin atandığını söylemiştin. Sana sormak istediğim şeylerin, benim küçük kişisel sorunlarımın çok daha ötesinde, önemli olduğuna inanıyorum. Ama diğer yandan, raporlamaya değer herhangi bir idari problem de yaşamıyorum.

Sadede gelmek gerekirse, ayaklanmalar –ve sonucundaki, Volyen'in "İmparatorluk" Güçlerinin çekilmesi olayı– sebebiyle ziyaret etmem gerektiğinde, bu gezegenin ikinci gezegeni Volyendesta'da biriyle tanıştım. Eminim hatırlatmama gerek yok ama Koloni Hizmetkârı olarak eğitimim ve bu göreve dair bilgilendirme sürecim sırasında, Şammat'ın tehlikeleri, herkes gibi benim kafama da iyice işlenmişti. Fakat, düşünsene... Hayatım boyunca yaşadığım en ilham verici akşamın ardından, yeni yoldaşımın bir Şammatlı olduğunu öğrendiğimde nasıl da şaşırıldım! Adının Şammatlı Krolgul olduğunu söylediğinde, şaka yaptığımı sandım. Bütün gece sıkıntından uyuyamadım Klorathy; o kadar kötü bir gece geçirdiğimi hatırlamıyorum. Sonra onunla, asilerin cezaya çarptırıldığı mahkemede tesadüfen yine karşılaştım. Karşımda öyle merhametli, öyle iyi yürekli, başkalarının acılarına karşı öyle duyarlı bir adam vardı ki!.. "Korkunç" Şammat buydu işte! Asiler idama götürülürken gözyaşlarını tutamayan bu harika varlık, onlardandı! Takip eden haftaları onunla geçirdim. Öncelikle Volyen'e, ardından da Volyen "İmparatorluğu"na dair farklı bir bakış açısı edindim.

Kanopus'ta âdetimiz olduğu üzere, imparatorluk sözcüğünü tırnak içine alıyorum, ama... Bu bizim kibrimizi göstermiyor mu aslında? Volyenadna ve Volyendesta adlı iki uydusu ve –onların deyimiyle– Maken ve Slovin adlı iki komşu gezegeni (Sirius terminolojisine göre ise İG 70 ve İG 71) bulunan Volyen İmparatorluğu, elbette ne bizim Hükümlüğümüzle ne de Sirius İmparatorluğu ile karşılaştırılabilir. Fakat onların bakış açısına göre, yine de önemli bir şey. Bir başarı. Volyen İmparatorluğu hakkında, şimdiki bakış açımın göre maalesef küçümsemeden çok da uzak olmayan bir tavırla konuşurken, Krolgul'un müstehzi ama iyicil gülümsemesini fark ettim ve çok utandım.

Yalnızca Volyen'in değil, Sirius'un ve bizim meselelerimiz hakkında da farklı bir bakış açısı edindim.

Bu öyle farklı bir bakış açısı ki, anlatamayacağım kadar büyük bir şok ve üzüntü içinde, Kanopus'un sadık bir hizmetkârına yakışmayacak bir tavır edinmiş olduğumu fark ettim.

*İstifamı vermeye hazırım. Ne yapmamı tavsiye edersin?
Her daim minnettar öğrencin,*

Incent.

Bu mektuba yanıt vermedim. Ama elbette, istifa etse, kararını bir kez daha gözden geçirmesini talep ederdim. Fakat istifa etmedi. Volyendesta'daki asi güçlerle yakın ilişki kurduğunu, hatta kolundan yaralanıp hastaneye kaldırıldığını duydum. Ve zaten Volyen Sistemine gitmeyi planladığımdan, onunla görüşene kadar beklemeye karar verdim.

Volyen, çeşit çeşit duyguyla kaynıyor. Dört kolonisi de öyle. O kadar ki, sözcüklerin etkisinden çıkıp dengesini bulmasına imkân verecek kadar uzun süreliğine olaylardan uzak kalmasını sağlamak amacıyla Incent'ı yerleştirebileceğim tek bir yer bile yoktu. Hayır... Ya Koloni Hizmetlerine uygun olmadığı görüşüyle onu memlekete, Kanopus'a yollayacaktım –ki bunu yapmaya gönülsüzdüm; bildiğin gibi, genç memurların bu tür deneyimlerini boşa harcamayı hiç istemem, çünkü bunlar uzun vadede onları daha da güçlendirebilir– ya da durumu, sabırlı davranmamız gereken bir durum olarak görecektim.

Elbette onu Bizzat Deneyimleme Tedavisine de teslim edebiliriz ama bu, en son çare olmalı. Hâlen hastanede kalıyor.

VOLYEN İMPARATORLUĞU TARİHİ, ÖZET BÖLÜM. (ALINTILAR.)

Burası, galaksinin kıyılarında, en uzak sarmal kolun dış kenarında bulunan, 18. sınıf bir yıldızın en büyük gezegeni. Kozmik Ahengin Gelişimi açısından çok olumsuz bir pozisyonda; bu yüzden hiçbir zaman Kanopus İmparatorluğu'nun bir parçası olmadı. Otuz bin Kanopus yılı boyunca, Temel Gözlem dışında hiçbir şey yapmadık. Bu dönemin başında yaşadıkları bir evrim sıçraması, gezegenin nüfusunu Tip 11'den Tip 4'e (yani Galaksi Temel Tipine) atlatmıştı. Bundan öncesine kadar ağırlıklı olarak avcı-toplayıcılıkla geçinen tip, kısa sürede tarım, ticaret, başlangıç aşaması metalürji becerileri geliştirdi ve yerleşim birimleri kurdu. Volyen ile en yakındaki gezegenler arasında pek az temas vardı. Sonra, komşusu Sirius İmparatorluğu'nda

yaşanan “içsel sorgulamalar” kaynaklı şiddetli kozmik çalkantılar yüzünden nüfusu hızla arttı, maddi gelişim hızlandı ve hükümdar bir sınıf tüm gezegene hâkim olarak nüfusun onda dokuzunu köleleştirdi. O bölgedeki tüm diğer gezegenler de benzer şekillerde etkilendi. Böylece, yirmi bir K-yılı boyunca, birbirlerinin bölgelerini işgal ettikleri, işgal ettikleri yerlere yerleştikleri ve kısa ömürlü, istikrarsız “imparatorluklar” kurdukları bir tarihsel dönem yaşandı.

Volyen defalarca hükümdar, defalarca uyruk oldu.

Tıpkı bizim gibi Sirius da Volyen’i imparatorluğuna katma teşebbüsünde bulunmadı. Volyen’in istikrarlı döneminde Sirius da istikrarlı sayılırdı ve genişlememeye karar vermişti. Sirius etkisinin Volyen’in dengesini bozma sebebi ise, Sirius İmparatorluğu’nun dört bir köşesini kaplayan kargaşalardı. Bu kargaşalar, Muhafaza Edenler ve Sorgulayanlar olarak bilinen iki hizip arasındaki anlaşmazlıktan doğmuştu ve bu anlaşmazlık, Sirius’un idareci oligarşisi olan Beşli’yi bile bölmüştü. Sirius hâkimiyeti altındaki bazı uzak gezegenler isyan etti ve hemen cezalandırıldı. Bazıları imparatorluktan ayrılmak ve kendi kendini yönetmek istedi. Misillemeler oldu. Bu enerji dolu, hatta vahşi tedbirler üzerine Sorgulayanlar itirazlarını şiddetlendirdi ve Sirius’un kendi doğasını ve potansiyellerini (istismar amacı dışında) bir bakış açısıyla incelemesi taleplerini iki katına çıkardı. Kısa bir süreliğine Muhafaza Edenler baskın oldu ve Sorgulayanlar cezalandırıldı. Ve bütün bu çalkantılar sürerken, bir süredir yine baskın gezegen aşamasına girmiş olan Volyen’in, kendi ordularını kurmuş ve iki uydusunu (gezegenin gezegenlerini) fethetmek üzere bu orduları sefere göndermiş olduğu

gerçeği gözden kaçı. Volyen kendine “Volyen İmparatorluğu” adını verdiğinde, Sirius, tıpkı bizim de daha önce yaptığımız gibi, bu gerçeği kabullenmekle yetindi. Ama Volyen kendi gezegenlerinin ötesine doğru genişlediği ve sistemlerinin diğer iki gezegenine ordular yolladığı zaman, Sirius dikkat kesildi. Çünkü bu iki gezegen, S-binyılları boyunca şiddetli tartışmaların ve anlaşmazlıkların konusu olmuştu. Bu dönemden uzun zaman önce, Sirius İmparatorluğu daha fazla genişlememe kararı aldığı anda, fetih ve kolonileştirme listesinin en üstünde bu iki gezegen, Maken ile Slovin vardı. (Gerçi bu isimleri veren biz ya da Sirius değildi.) Onların sisteminde İG 70 ve İG 71, Muhtemel Genişleme alanı olarak işaretlenmişti. Sorgulayanlar, yüksek sesle, hatta şiddetle, bu “imparatorluğa” herhangi bir ilgi gösterilmesine karşı çıktılar; onların görüşüne göre, geri kalmış bir “imparatorluk” olduğundan Volyen’e gösterilecek böyle bir ilgi faydasız olurdu. Ama itirazları reddedildi. Sirius idari kurulu Dörtlü, Volyen’i “cezalandırmaya” ve İG 70 ve İG 71 gezegenlerine el koymaya karar vererek, Sirius için yeni bir genişleme dönemi başlattı. Bu, Sirius’un Beşli yönetimindeki planlı ve kontrollü gelişmesine hiç benzemiyordu ve Sirius’un iç çalkantılarının sonucuydu. Sirius İmparatorluğu çılgın bir genişleme atılımı yaparak istikrarsızlığını daha da şiddetlendirdi ve kaçınılmaz olarak, kendi yıkımına sebep oldu.

ARŞİVCİNİN NOTU: Klorathy, Volyen “İmparatorluğu”na, gezegenin iki uydusunun ve Sirius’un İG 70 ve İG 71 olarak işaretlediği gezegenlerin ayaklanmasından *sonra*, Sirius işgalinden ise *önce* gitti.

VOLYEN'İN İKİNCİ UYDUSU VOLYENDESTA'DAKİ KLOORATHY'DEN JOHOR'A.

Özür dilerim. Volyen'in gezegenlerindeki Şammat etkisi üzerinde çalışıyordum ve Şammat'tan kısa süreliğine etkilendim; etki sürerken kendime İyileştirici Yalıtım uyguladım, yalıtımdan çıktığımda ise öncelikli olarak Incent'la ilgilendim. Bunun sebebi, Şammat konusunda üstlendiği kilit rol. Incent'ın bedensel bir yara yüzünden hastaneye kaldırıldığını daha önce bildirmiştim. Onu Söylemsel Hastalıklar Hastanesi'ne naklettirdim, sonra da ziyaretine gittim.

Bu hastaneyi Volyendesta'ya konuşlandırdım; çünkü "imparatorluğu" çökerken Volyen'in de vahşi bir biçimde işgal edileceği öngörülüyor, buna karşılık Volyendesta pek az etkilenecek. Volyendesta'nın sağlığının bir göstergesi: Ajan 23, hastaneyi asi grubun inşa edip donatmasını sağladı. Grubun başında, Ormarin adında, pek olağanüstü biri var. Yanılsamalara karşı *görece* bağışık olması, güvenmeye başladığım bir özelliği. Ama Ormarin'den, daha sonra bahsedeceğim. Hastanenin konsepti –Ormarin'in, mevcut Volyen üslubuna uygun deyişle– "sınıf mücadelesinin doğasına" yepyeni bir bakışı temsil ediyor. Ama çok kısa zamanda çok fazla şey de beklememeliyiz. Bunu Ormarin'e açıkladığımda, keskin ama neyse ki kısa süreli bir coşku atağı yaşadı. Bu hastaneyi yapmayı, kısmen amacımızı yanlış anlamasından dolayı kabul ettiğini *sen* anlamışsındır elbette. Gerçekten anladığında ise hastane kurulmuş, kullanılıyordu. Ardından rutin isyanlar ve protestolar geldi. Bu hastaneyi anlama çabası, bazıları şiddet dolu tartışma ve münazaralar

doğurdu; bu süreç, yeni bir siyasi hizbin doğmasına yol açtı ve bu hizip Ormarin'i destekleyip güçlendirdi.

Volyendesta sulak bir gezegen. Etrafında hızla dönen büyük uydusu, gezegen sakinlerinin çeşit çeşit istikrarsız ruh hâli yaşamasına sebep oluyor. Bununla beraber, bu ruhsal durumlarla başa çıkma çabası sayesinde, bir yandan duygu durumlarında hızlı değişimlere teslim olmuş gibi görünürken bir yandan da bu değişimlere *dayanabilen* bir ırk olarak evrimleşmişler. (Bu ırkın kısmen Volyen türlerinden geldiğini hatırlarsın.) Bu gezegeni ilk ziyaretimde, sakinlerinin her şeye şiddetle tepki verdiğini görmüştüm ve moralim bozulmuştu; fakat kısa sürede, bunların aslında “görece sakin derinliklerin yüzeyindeki geçici fırtınalar” olarak değerlendirilebileceğini anladım. Hatta bir kısım gezegen sakininin bu daimi tahrik durumunu içsel sükûnetlerini geliştirmek ve güçlendirmek için kullanabildiğini bile gördüm. Ormarin onlardan biri.

Söylemsel Hastalıklar Hastanesi'ne gittim doğruca. Ormarin'in verdiği ve Ajan 23'ün hemen uygulamaya geçirdiği tavsiye üzerine, bu hastaneye “Tarihsel Çalışmalar Enstitüsü” adını vermişler. Ben, orada bir görev üstlenip üstlenmeyeceğime karar vermek üzere kurumu ziyaret eden bir öğretmen kimliğine bürünmüştüm.

Mekân, doğal tahrik fırsatlarından en iyi şekilde faydalanmak amacıyla, coğrafyacılar tarafından seçilmiş. Hastane, okyanusun sürekli çalkalanarak gümbürdediği, uydunun tüm etkisinin yaşandığı, fırtınalı, küçük ama yüksek rakımlı bir yarımada bulunuyor. Yarımada arkasındaki anakara, ulaşılabılır sınırlar dâhilinde engebeli arazi özellikleri sunuyor. Bir ta-

rafta, aşırı hırslı dağcıların mezarlarıyla kaplı, görkemli, kasvetli dağlar yükseliyor; diğer tarafta ise kaçınılmaz olarak yaşlanma, zamanın geçişi ve çürüme düşünceleri uyandıran, engin, kadim ormanlar uzanıyor. Neredeyse hastaneye kadar sokulmuş olan, taşlar ve kumlarla kaplı çıplak sırtın ardından, kızgın, soğuk, kasvetli, kavurucu, vahşi bir çölün başlangıcına ulaşıyor. Bazen kızıl, bazen eflatun, sık sık da sülfürlü sarı renge bürünen fakat her daim değişen ve gökyüzünü vurgulayan sarp kayalıkların hâkim olduğu bu çöl, durmadan yön değiştiren rüzgârın etkisiyle oradan oraya sürüklenen kum, taş, çakıl ve toz yığınları yüzünden, ister istemez, “her tür çabanın boşuna olduğu” düşüncesini uyandırıyor. Yine de, bu tür düşüncelerden mustarip kişi, kuru kemiklerin, eski ormanların anısı olan dal parçalarının, gemi kalıntılarının (çünkü bu çöl eskiden bir okyanusun yatağıydı) ve uzun zaman önce yok olmuş türlerin izlerini barındıran taşların üzerinde ve arasında sendeleye sendeleye ilerlemekte ısrar ederse, son derece tatmin edici, sıhhatli bir tepkiye varıyor. Ajan 23, bu tepkiye “Ani Ters Tepki Kanunu” adını vermişti. Bu kanun, gezegen sakinlerinin tabiriyle “iyi bir şey çok fazla tecrübe edilince” yaşanan inatçı içsel güçlenmeyi tasvir ediyor ve bu duyguyu yaşayan kişi, bunu, *Ee? Ne olmuş yani? Yine de yemek yemek lazım!* şeklinde ifade ediyor.

Uzay Gezginimle bu bölgeyi rahat rahat, zevkle keşfettim; sonra da, hastaneden çok uzakta olmayan, oraya yerel ulaşım yöntemleriyle gittiğimi iddia etmemi mümkün kılacak yakınlıktaki kumlu bir sırta kondum.

Binanın büyük kısmı henüz kullanılmıyor. Ormarin’e, “imparatorlukta” yoğunlaşan kriz yüzünden boş yerlerin yakında

dolacağını söyledim. Ormarin de, “hatalı planlama” ve “güvenilmez müteahhitler” gibi bahanelerle takipçilerini susturdu. Peki, hastanenin parasını kim ödüyordu? Onlara, gizli desteklerinin karşılığını parayla ödeyen Sirius casusları hakkında, palavradan bir hikâye anlattı. Gerçekte olanlara yeterince yakın olduğundan, hikâyeye kolayca kandılar. Akıllılık edip Siriusluları bu şekilde kandırması ona övgü bile kazandırdı.

Bina, pek çok kolonileştirilmiş gezegenimizdeki, benzer koşullar altında inşa edilmiş diğerlerinden fazla farklı değil.

Bu tür yerlere nasıl bir can sıkıntısıyla girdiğimi çok iyi biliyorsun. Ve evet, inan bana, neden ikide bir kendimi bu mekânlarda bulduğumu anlıyorum. Hatta kendime öyle hâkim oldum ki, bilime katkıda bile bulunuyorum: Yakında, kendi kurduğum Söylemsel Mantık Departmanına geleceğim.

Incent’in kötü durumda olduğunu raporlamak zorundayım. Onu Temel Söylem koğuşunda buldum, çünkü bu düzeyin ötesine geçememiş. Bu koğuş, binanın ön tarafında; balkonu, hiç durmadan kıyıya vuran, inleyen, mırıldanan dalgalara doğru uzanıyor. Rüzgârlar gece gündüz sızlanıp kükrüyor. Bu durumu değiştirmek için, çoğu Şikeste’den getirilmiş, son derece takatten düşürücü bir fon müziği ayarladık. (*Bkz. Şikeste Tarihi, On Dokuzuncu Yüzyıl Duygusalları ve Şikâyetçileri: Müzik.*) Hastaların büyük kısmı –ki çoğu bizim ajanımız; bu baş döndürücü partizan hevesler döneminde kaçının hastalandığı dikkatinden kaçmamıştır– gelişme kaydederek bu temel, çocuksu durumu aşmışlar ve artık başka koğuşlarda kalıyorlar. Bu yüzden zavallı Incent yalnızdı. Onu, hastalıklı bir günbatımı yüzünden dalgaları kızıla boyanan okyanusu seyrederken bul-

dum. Üzerindeki kırmızı-pembe ipek sabahlık, içsel durumunu çok iyi ifade ediyordu. Askerî bir şekilde sargılanmış kolu, sabahlığın şatafatını vurguluyor, daha da çarpıcı kılıyordu. Solgun, trajik yüzünden gözyaşları süzülüyordu. Incent'in iri, siyah, duygulu gözler tercih ettiğini hatırlarsın; daha fazla dikkat etmiş olmamız gereken bir belirti... (Benim ilk defa aklıma geliyor aslında. Belki *sen* dikkat etmiştin.) Ama kötüye işaretledi. Evet; "o iri, trajik, kara gözler, yaslı bir ifadeyle, engin sulara bakıyordu..." Dizlerinin üzerinde açık duran kitapta bulabileceğim bir cümle bu ve elbette, *Ümitsiz Bir Ülkünün Kahramanı* isimli bu kitap da Şikeste'dendi. O günkü ilacının yansıtıldığı ekrana bakmıyordu. Tesadüf eseri, benim pek gurur duyduğum bir programdı ve yine Şikeste'dendi! O zavallı gezegen, bu tür rahatsızlıkları Kanopus usulü tedavi edebilmemiz açısından ne kadar da paha biçilmez bir değer! Zamanın en gelişmiş teknolojisini kullanarak, *öldürmek* üzere donatılmış iki muazzam ordu, en aşağılık, en zalim koşullar altında görkemli bir kahramanlık ve adanmışlıkla, dört Şikeste senesi boyunca birbirleriyle savaşıyor; hem de vahşi, düşmanca milliyetçiliği kıskırtmak üzere kullanılan *sözcüklerin* itişiyile, onları haklı olduklarına inandıran *sözcüklerin* büyüü altında; üstelik de yalnızca bir nesil sonra bile kendi çocuklarının aptalca, aldatıcı, açgözlü bulacağı amaçlar uğruna... Milyonlar ölüyor ve her iki ulusu da onulmaz şekilde zayıflatıyor.

"Incent," dedim, "ilacını almıyorsun!"

"Hayır!" diye feryat etti. Doğrulmaya çalıştı, iki eliyle balkonun sütunlarından birine tutundu ve serpintisini hastane pencerelerine kadar fırlatan gümbürtülü, çalkantılı sulara baktı.

DORIS LESSING

ARGOS'TAKİ KANOPUS ARŞİVLERİ 5

VOLYEN İMPARATORLUĞU'NDAKİ

DUYGUSAL AJANLAR

İLE İLGİLİ BELGELER

Kanopus'un hükümlerlik alanının çok ötesindeki Volyen İmparatorluğu büyük kargaşa içinde. Manipülasyon, yalan, kandırmaca ve "Söylem" sayesinde, yönetim kademesi, halkı köleleştirmiş. Üstelik, bu konuda o kadar yetkinler ki, gözlem için gönderilen Kanopus ajanı Incent bile etkilenmiş, nesnellliğini yitirmiş, gerçeklik algısını kaybetmiş... Şimdi, tedavi ve yeniden yapılanmadan başka çare yok.

"Argos'taki Kanopus Arşivleri" serisinin son halkası *Duygusal Ajanlar*, Nobel Ödüllü yazar Doris Lessing'in, belagatin gücünü dünya tarihinden örneklerle vurguladığı, milyonları "yönlendiren" yöneticilere karşı uyarı niteliğinde, politik bir bilimkurgu romanı.

"İmparatorlukların yükselişi ve düşüşü; devrimciler, teröristler, diktatörler ve söylemin gücü... Tüm bunlar, romanda işlenen konuların yalnızca birkaçı. Ama kitabın asıl başarısı, yepyeni bir dünya yaratmasında ve bu dünyaya, her şeyi kucaklayan, istikrarlı bir vizyon sunabilmesinde."

Daily Telegraph